

Lausuntoyhteenveto
13.8.2021

Hallituksen esitys Kyberturvallisuuskeskuksen nimeämisestä kansalliseksi koordinoituksekseksi

Yleistä lausunnoista

Lausuntoja annettiin yhteensä 20. Turun kaupungilla, oikeusministeriöllä ja ympäristöministeriöllä ei ollut lausuttavaa asiassa.

Lausunnon antoivat:

1. Ammattiliitto Pro ry
2. Business Finland Oy
3. Elinkeinoelämän keskusliitto EK
4. Espoon kaupunki
5. Helsingin yliopisto
6. Kyberala ry (FISC)
7. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
8. Oulun yliopisto
9. Poliisihallitus
10. Puolustusministeriö
11. Sisäministeriö
12. Sosiaali- ja terveysministeriö
13. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
14. Tampereen yliopisto
15. Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
16. Ulkoministeriö
17. Valtiovarainministeriö

Lausuntojen keskeiset huomiot

Kyberturvallisuuskeskuksen nimeämistä asetuksen mukaiseksi kansalliseksi koordinoituksekseksi pidetään onnistuneena ratkaisuna. Lausunnoissa esiintyy kuitenkin epäilyjä Kyberturvallisuuskeskuksen resurssien riittävästä ja mahdollisista tehtävien päällekkäisyyksistä muiden organisaatioiden kanssa. Lausunnoissa kiinnitettiin myös huomiota yhteistoiminnan merkitykseen kyberturvallisuudessa. Monet lausunnonantajat ilmoittivat halukkuutensa osallistua tähän yhteistyöhön.

Annettujen lausuntojen keskeinen sisältö lausunnonantajittain

Ammattiliitto Pro ry kiinnittää huomiota hallituksen esityksen arvioon Kyberturvallisuuskeskukselle koituvasta työmäärästä ja arvion epätarkkuudesta, jonka seurauksena muutoksen aiheuttamista määrärahatarpeista on epäselvyyttä. Pro ry korostaa, että uusien lisätehtävien rahoittaminen Liikenne- ja viestintäviraston nykyisten toimintamäärärahojen puitteissa ei ole mahdollista, vaan kaikki lisätehtävät on kompensoitava täysimääräisesti.

Business Finland Oy näkee tarpeelliseksi tarkentaa Kyberturvallisuuskeskuksen tehtäviä siten, että päällekkäisyydet jo olemassa olevien organisaatioiden kanssa tarkistetaan. Mahdollisia päällekkäisyyksiä olisi ainakin EU rahoitukseen liittyvissä tehtävissä. Business Fin-

land korostaa myös kansallisten tehtävien vaatimaa syvällistä osaamista erityisesti Horisontti Euroopan osalta ja näkee tarpeelliseksi tarkentaa esityksen tekstiä siltä osin, kuin se koskee EU:n kyberturvaan liittyvien hakujen ja neuvonnan koordinaatiota muiden EU hakujen kanssa. Business Finland kiinnittää lisäksi huomiota Kyberturvallisuuskeskuksen tehtäväkentän laajuuteen suhteessa käytössä oleviin resursseihin. Keskukseen ohjaus ja suunnitelmallinen yhteistyö nähdään tämän vuoksi oleellisena osana onnistumista ja Business Finland korostaa, että se on valmis osallistumaan tähän ohjaustyöhön.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kannattaa esityksen tavoitteita. EK painottaa kyberturvallisuuskeskuksen tärkeyttä Suomen kyberturvallisuuden kehittämisessä sekä siihen liittyvien mahdollisuuksien hyödyntämisessä ja riskien huomioimisessa. Tämän vuoksi EK näkee elinkeinoelämän tarpeiden ja näkemysten huomioimisen ja tähän liittyvän kansallisen yhteisön ja verkostomaisen toimintamallin rakentamisen keskeisinä asioina, jotta Kyberturvallisuuskeskus kansallisena koordinoitikeskuksena selviytyy sille asetettavista uusista tehtävistä. EK painottaa lisäksi yhteistoiminnan merkitystä erityisesti elinkeinoelämän ja muiden olennaisten tahojen, kuten Suomen kyberturvallisuusalan, Business Finlandin ja VTT:n kanssa. EK kiinnittää myös huomiota kyberturvallisuuskeskuksen resurssien riittävyteen. EK korostaa lisäksi laadukkaan ja jatkuvan yhteydenpidon merkitystä osaamiskeskukseen ja eurooppalaisen verkoston kanssa ja esittää harkittavaksi, tulisiko tästä yhteydenpidosta ottaa selkeä maininta koordinaatiokeskuksen tehtäviin hallituksen esityksessä.

Espoon kaupunki lausuu, että kansallisen koordinoitikeskuksen uusista tehtävistä synergioiden luominen ja aikaansaannosten levittäminen ovat oleellimmat tehtävänlisäykset Espoon kaupungin näkökulmasta ja ne sopisivat kaupunkien nykytilanteeseen, jossa eri kaupungit tuottavat toisista erillään samankaltaisia tuotoksia. Näiden tehtävien osalta Espoon kaupunki kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ne ovat luonteeltaan suositteluvia. Ilman velvoitetta osallistua toimintaan ja yhdessä sovittavien parhaiden käytäntöjen noudattamiseen, hyödyt eivät välttämättä realisoidu kuin osittain.

FiCom ry lausuu, että koordinoitikeskukseksi tulee nimetä nimenomaan Kyberturvallisuuskeskus. FiCom ry korostaa lisäksi telealan yritysten merkitystä kyberturvallisuuden sekä tietoturvan käytännön toteutuksessa. FiCom tuo myös esille kyberturvallisuuden alalla palveluita tarjoavien FiComin jäsenyritysten halun ja kyvykkyyden olla mukana kyberturvallisuuden osaamisyhteisössä.

Helsingin yliopisto pitää Kyberturvallisuuskeskusta sopivimpana toimijana Suomessa kansallisen koordinoitikeskuksen sijoittamispaikaksi. Se korostaa kuitenkin keskukselle osoitettavien resurssien riittävyden merkitystä ja sen tärkeyttä, että keskus toimii aktiivisesti osana EU:n laajuista verkostoa ja edistää siten elinkeinoelämän ja tutkimusorganisaatioiden vastaavaa verkostoitumista EU:ssa ja sen tutkimusohjelmissa.

Kyberala ry lausuu, että koordinoitikeskukseen olisi hankittava riittävästi uusien tehtävien edellyttämää asiantuntemusta samalla, kun toiminnassa nojaututtaisiin Business Finlandin ja VTT:n kaltaisten toimijoiden osaamiseen. Lausunnossa esitetään, että koordinoitikeskuksesta tulisi muodostaa mahdollisimman itsenäinen toimija Kyberturvallisuuskeskuksen yhteyteen, ja ehdottaa perustettavaksi ohjausryhmän tai lautakunnan, jossa olisivat edustettuina teollisuus, tutkimuslaitokset ja muut keskeiset toimijat.

Liikenne- ja viestintävirasto lausuu, että se on osallistunut tiiviisti asian valmisteluun ja pitää hallituksen esitystä hyvin valmisteltuna ja esitettyjä ehdotuksia perusteltuina.

Oulun yliopisto pitää Kyberturvallisuuskeskuksen nimeämistä asetuksen mukaiseksi kansalliseksi koordinoitikeskukseksi luontevana, mutta painottaa tarvetta saada luotua laaja yhteistyöverkosto kyberturvallisuuden kehittämiseksi.

Poliisihallitus pitää Kyberturvallisuuskeskusta sopivimpana toimijana Suomessa kansallisen koordinoitikeskuksen sijoittamispaikkana.

Puolustusministeriö pohtii lausunnossaan koordinoitikeskuksen tehtävien sijoittamista Kyberturvallisuuskeskukseen Business Finlandin ja VTT:n sijaan. Lisäksi PLM nostaa esille huolen Kyberturvallisuuskeskuksen ydintoimintojen kärsimisestä ja resurssien tehokkaasta käytöstä. Jatkokeskusteluissa kävi ilmi, ettei PLM näe estettä hankkeen edistämiseksi, vaan toivoo lisää perusteluja sille, miksi Kyberturvallisuuskeskus on paras vaihtoehto tehtävään ja miten tehtävän edellyttämä osaaminen taataan ja resursoidaan siten, etteivät nykyiset tehtävät kärsi.

Sisäministeriö pitää valmisteltua hallituksen esitystä selkeänä ja tarpeellisena, eikä sillä ole huomautettavaa sen sisältöön.

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa kansallisen koordinaatiokeskuksen perustamista. STM tuo kuitenkin esille, että uusi tehtävä poikkeaa Kyberturvallisuuskeskuksen aikaisemmasta toimintakentästä ja esittää siksi koordinaatiokeskuksen erottamista selkeästi omaksi yksiköksi Kyberturvallisuuskeskuksen sisällä ja oman ohjausjärjestelmän luomista sille. STM:n mukaan näin voitaisiin yhdessä riittävän ja muusta toiminnasta riippumattoman rahoituksen kanssa varmistaa kyberturvallisuuden kehittämisen riippumattomuus operatiivisesta toiminnasta.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra kannattaa Kyberturvallisuuskeskuksen nimeämistä Suomen kansalliseksi koordinoitikeskukseksi. Kyberturvallisuuskeskuksen tehtävien osalta tulisi kuitenkin tarkistaa mahdolliset päällekkäisyydet jo olemassa olevien organisaatioiden ja erityisesti Business Finlandin kanssa, sekä hyödyntää yhteistyömahdollisuudet erityisesti Digitaalinen Eurooppa ja Horisontti Eurooppa -ohjelmien osalta. Sitra kiinnittää huomiota myös siihen, miten olemassa olevia toimivia rakenteita, osaamista ja toimintoja hyödyntämällä voitaisiin edesauttaa uuden keskuksen riittävää resursointia, joka nähdään mahdollisena haasteena. Sitra kiinnittää myös huomiota yhteistyömahdollisuuksiin kyberturvallisuuden alalla erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ICT-asioissa. Kyberturvallisuuskeskuksen tavoitteilla ja toiminnalla nähdään myös useita liittymäkohtia Sitran toimintaan, ja Sitra esittää kiinnostuksensa tehdä yhteistyötä Kyberturvallisuuskeskuksen yhteistyöverkostossa.

Tampereen yliopisto pitää esitettyä perusratkaisua perusteltuina. Se näkee kuitenkin tärkeänä pohtia ehdotetun ratkaisun tarkoituksenmukaisuutta siltä osin, kun Digitaalinen Eurooppa ja Horisontti Eurooppa -ohjelmia hallinnoitaisiin kyberturvallisuuden osalta Kyberturvallisuuskeskuksessa. Tampereen yliopisto kiinnittää erityistä huomiota Business Finlandin toimintaan samalla alueella ja pitää perusteltuina siirtää näihin ohjelmiin liittyvät kansalliset

tehtävät myös kyberturvallisuuden osalta Business Finlandin hoidettavaksi. Tampereen yliopisto perustelee tätä erityisesti epäilyillä Kyberturvallisuuskeskuksen resurssien riittävydestä sekä toimintojen keskittämiseen liittyvillä eduilla.

Ulkoministeriö katsoo, että Kyberturvallisuuskeskus on Suomessa oikea taho Suomen kansalliseksi koordinoitikeskukseksi. Ulkoministeriö korostaa kansainvälisen yhteistoiminnan merkitystä kyberturvallisuuden vahvistamisen kannalta ja kiinnittää huomiota vihamielisen valtiollisen kybervaikuttamisen tuomiin kehitystarpeisiin kyberturvallisuuden koordinoimisessa. Ulkoministeriön mukaan kansallisessa kyberturvallisuustoiminnassa on tärkeää varmistaa laaja-alainen ja poikkihallinnollinen lähestymistapa.

Valtiovarainministeriö ehdottaa perustelumuiiota täydennettäväksi siten, että keskeisiä yhteistyötahoja myös nimettäisiin. Se kiinnittää myös huomiota Kyberturvallisuuskeskuksen uusien tehtävien rahoittamiseen ja toteaa, että rahoitus tulisi pyrkiä kattamaan ensisijaisesti liikenne- ja viestintäministeriön kehyksen puitteissa. Mikäli tämä ei ole mahdollista, liikenne- ja viestintäministeriön tulisi tehdä rahoituksesta talousarvioesitys vuoden 2022 talousarvioesitykseen.